

частку займає худоба і птиця – близько 23,4 % до загальної реалізації сільськогосподарської продукції. Це обумовлено природними та економічними чинниками розвитку регіону, активним розвитком тваринництва у фермерських господарствах та незадовільним розвитком обслуговуючої кооперації. Проте, навіть за умов діючої підтримки з боку держави тваринництво області залишається збитковим. У області використовують технології утримання корів, як правило неефективні, застарілі, лише 3 господарства мають корів, які отримують близько 3500 кг молока на рік. Що значно нижче ніж загалом по Україні. Дані тенденції вказують на необхідність надання належної підтримки для розвитку цього сегменту ринку та запропоновано основні заходи та інструменти державного регулювання виробництва молока та молокопродуктів у Рівненській області

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Закон України «Про місцеві державні адміністрації» від 9.04.1999р. №586, сайт Верховної Ради України.
2. Закон України «Про місцеві державні адміністрації» від 9.04.1999р. №586, сайт Верховної Ради України.
3. Постанова Кабінету Міністрів України від 21 липня 2006 року №1001 «Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2015 року», сайт Кабінету Міністрів України.
4. Постанова Кабінету Міністрів України від 19 вересня 2007 року №1158 «Про затвердження державної цільової програми розвитку українського села на період до 2015 року», сайт Кабінету Міністрів України.

УДК 368.1:33:(477)

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ МАЙНОВОГО СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЙНОЇ ЕКОНОМІКИ

Минкіна Г.О. – к. с.-г. н., Херсонський ДАУ

Постановка проблеми. Майнове страхування трактується як галузь страхування, в якій об'єктом страхових правовідносин виступає майно в різних видах; його економічне призначення — відшкодування збитку, що виник унаслідок страхового випадку. Застрахованим може бути майно, що є як власністю страхувальника, так і знаходиться в його володінні, користуванні, розпорядженні. Страхувальниками виступають не тільки власники майна, але й інші юридичні і фізичні особи, що несуть відповідальність за його збереження.

Майнове страхування, як і вся галузь страхування, зазнає нині безпрецедентних змін. Зміни мають бути фундаментальні й стосуватися політичних, юридичних, економічних, соціальних і технологічних аспектів еволюції суспільства. Отже, реформування тривалий час впливатиме на розвиток усіх галузей економіки країни.

Стан вивчення проблеми. Тривалий час лідерство по темпах зростання страхових платежів належало майновому страхуванню. Цей показник склав більше 50%. Зростанню збору страхових премій не перешкодила навіть відміна обов'язкового страхування майна в сільській місцевості і переведення його на добровільну

основу. В основному таке збільшення стало можливим за рахунок зростання числа фізичних осіб, які придбали реальне право власності на майно, а також завдяки зміні порядку відрахування страхових премій підприємствами на цей вид страхування. Тепер такі платежі можна здійснювати за рахунок собівартості. Цей вид страхування є одним з найбільш перспективних. Одним же з головних чинників, що заважають цьому виду страхування розвиватися в повну силу, є низька платоспроможність і юридичних, і фізичних осіб.

Завдання і методи досліджень. У теперішній час через органи державної влади проходить цілий потік документів, направлених на поліпшення існуючої системи страхування, і її удосконалення, у тому числі і майнового.

Зміни в українському страховому законодавстві відбуваються у зв'язку з підготовкою країни до вступу у ВТО. Планується, що основні положення нині діючого закону «Про страхування» будуть адаптовані до стандартів Євросоюзу. Зокрема, це торкається системи державного регулювання і моніторингу діяльності страховальників у цілях забезпечення їх платоспроможності і фінансової стійкості, державного регулювання сфери страхового посередництва, а також захисту страховиків. При розробці законопроекту враховані європейські стандарти в області класифікації ризиків, ліцензування страхових компаній і формування статутного капіталу.

Своїм клієнтам страховики України надають найширший спектр послуг: більш ніж 40 видів обов'язкових полісів і практично всі види добровільного страхування: землі, нерухомості і особистого транспорту і т.д.

Незважаючи на великий вибір пропонованих послуг, значну частину страхового ринку України дотепер складають корпоративні клієнти — великі компанії, державні організації, банки, для яких страхування є насущною необхідністю. Пересічні громадяни, що звертаються в страхові компанії приватно, як правило, роблять це не стільки бажаючи забезпечити себе від можливих неприємностей, скільки з потреби. Частіше за все до страховиків приходять клієнти банків, що взяли кредити на придбання автомобіля або нерухомості. У такому разі страхування майна є обов'язковою вимогою з боку кредиторів, а іноді до них додається і страхування фінансового ризику. Для банків ці угоди є гарантією збереження їх активів, а для страхових компаній — можливістю привернути нових клієнтів і переконати їх в необхідності подальшої співпраці. Такий розклад на ринку фахівці пояснюють відсутністю культури страхування у рядових українців.

Результати досліджень. Страховий ринок нашої країни в найближчі роки однозначно розширятиметься. Для порівняння: в Німеччині на одну людину доводиться п'ять полісів страховок, а в Україні на 10 осіб — один. Отже, в ідеалі нас чекає збільшення ринку разів у 50. Тобто через якісь 10 років буде дуже мало людей, які вважатимуть, що страхування майна — непотрібна річ. Якщо говорити про перспективи розвитку, то експерти вважають, що до стадії кристалізації, замирання на ринку мине ще як мінімум три-п'ять років. Навіть швидше, п'ять, ніж три, бо ще очікується прихід нових гравців, крупних і серйозних, а це перекроїть ринок, що вже склався. У нинішньому стані фінансові ринки України нецікаві крупним західним інвесторам. Наприклад, в Америці одна-єдина страхова компанія може оперувати засобами, порівнянними з усім ринком України, який представлений більш ніж 400 компаніями. Проте коли ринок страхових послуг України виросте в грошовому відношенні, сюди прийдуть великі світові гравці — і американці, і європейці, і ринок буде ще раз поділений.

Розвиток українського страхового ринку об'єктивно супроводжуватиметься проблемами росту, які на різних етапах були характерні для провідних страхових ринків зарубіжних країн. Це в першу чергу недостатній фінансовий потенціал українських страховиків, низька технологічність здійснення страхових операцій, відсутність нормального конкурентного середовища як фактора постійного підвищення якості страхових послуг.

Висновки та пропозиції. Виходячи з досвіду роботи в галузі страхування Європейської Організації Економічного Співробітництва і Розвитку в практиці вітчизняного страхування, можна використати ряд основоположних правил формування і регулювання страхових ринків, зокрема:

- страховики повинні допускатися на ринок, відповідаючи суворим ліцензійним критеріям;
- страхування є виключним видом діяльності страхового товариства;
- держава не повинна перешкоджати виходу на національний ринок іноземних страховиків;
- держава повинна установити чіткі межі правового поля для укладення страхових контрактів;
- кожна держава повинна мати незалежний спеціалізований орган у справі нагляду за страховою діяльністю;
- відомство страхового нагляду повинно здійснювати нагляд «апріорі», допускаючи страхову компанію на ринок, а в процесі її діяльності здійснювати контроль за укладанням і виконанням договорів страхування на місцях;
- страхові компанії, здійснюючи страхову діяльність, повинні мати достатній запас платоспроможності і працювати на адекватних тарифах;
- страхові продукти, які допускаються на ринок, також повинні попередньо погоджуватися. Якість страхового продукту визначається не тільки його вартістю, а й тими громадянськими відносинами, які в нього закладені;
- держава повинна законодавчо визначити процедуру передачі зобов'язань страхового товариства, яке має труднощі, здоровому, більш платоспроможному товариству.

На сьогодні назріла необхідність планомірного розвитку майнового страхового ринку і перетворення його в цивілізований. Для цього в першу чергу його необхідно регламентувати. З цією метою держава повинна оперативно вирішити питання із законодавчою базою, оподаткуванням, забезпеченням захисту інтересів страхувальника і, найголовніше, забезпечити вигідність страхування для громадян.

Дуже важливим є вдумливий підхід до фінансових можливостей діяльності страхових компаній, особливо в питаннях збереження їх платоспроможності. Прийняті зміни порядку формування страхових резервів, на жаль, не дозволяють їх накопичувати, що істотно підриває платоспроможність страхових організацій.

Основні напрями розвитку і функціонування страхового ринку нерозривно пов'язані зі створенням конкурентного середовища і вдосконаленням організаційної структури ринку. У цілому національний страховий ринок представлений досить широким аспектом страхових компаній і товариств за статусом і організаційними формами, що є позитивним моментом у формуванні інфраструктури можливої їх участі в основних видах страхової діяльності на національному страховому ринку.

В умовах ринкової економіки добровільне страхування майна є пріоритетним.

Розвиток практичного маркетингу і організація ризик-менеджменту в страховій діяльності залишається одним із першочергових завдань, яке організаційно

повинно вирішуватися в кожній страховій компанії. Це один із методів комерційної діяльності страхових компаній і вивчення ринку страхових послуг за будь-яких економічних і ринкових ситуацій та важливий захід збутової діяльності, спрямований на ефективне просування страхових послуг від страховика до споживачів.

У великих страхових компаніях питаннями маркетингу, ризик-менеджменту і ділової стратегії займаються Департаменти економічного аналізу та маркетингу, до складу якого входить Управління економічного аналізу і зведеного планування, маркетингу та ділової стратегії, а в регіональних структурах (обласних дирекціях) — відділи зведеного планування та економічного аналізу. Створення відповідних маркетингових структур вирішується самостійно кожною страховою компанією.

Важливим напрямом залишається впровадження зарубіжного досвіду організації майнового страхування і ефективного функціонування страхового ринку, оскільки страхові компанії в розвинутих країнах добре знають сильні і слабкі сторони клієнтів, мають певний досвід ринкових перетворень, вимушені постійно оцінювати ризик і прогнозувати страхові події, розробляти рекомендації по підвищенню ефективності роботи страховиків і страхувальників та по виконанню страхових зобов'язань по укладених договорах. Це, зокрема, досвід США, Англії, Франції, Ізраїлю, Канади, Японії та інших країн. З досвіду розвинутих країн для наших умов має інтерес система організації страхування та національна система координації функціонування страхових організацій при провідній ролі держави у розробці програм і стратегії розвитку страхування та у його здійсненні, а також досвід функціонування кооперативних страхових організацій, в тому числі і товариств взаємного страхування (ТВС), які успішно конкурують на страхових ринках з традиційними страховими компаніями.

Отже, майнове страхування найближчим часом повинне подолати складні проблеми з метою наближення до міжнародних засад функціонування майнового страхового ринку в Україні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Журавлев Ю. М. Страхование во внешнеэкономических связях. — М.: Анкил, 2005.
2. Журавский Н. К. Основы транспортного страхования. — М.: Страхование дело, 2005.
3. Постанова КМУ «Про порядок і умови проведення обов'язкового страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів» // Україна-Business. — 2006.
4. Постанова Кабінету Міністрів України «Положення про Моторне (транспортне) страхове бюро».
5. Програма заходів щодо розвитку медичного страхування (проект) // Україна-Business. — 2008. — 2 вересня.